

Към български отговор на глобалната криза 2008

Любомир Христов

Темата на кръглата маса – “Сивата икономика в България по време на икономическа криза” – дава възможност за принос към формулиране на български отговор поради:

- открояване на контекста – сивия фон
- участниците – вкл. вземащи решения.

Да се възползваме.

- 1) Глобалната “финансова” криза метастатизира в **глобална рецесия**, очаквана да бъде най-дълбока и продължителна от десетилетия насам. Рискът от депресия остава.
- 2) Как ще засегне икономиката и обществото зависи от:
 - силата и продължителността на външния шок;
 - местните **изходни условия** и
 - (не)адекватност на местната **реакция**.
- 3) Изходни условия у нас :
 - а) силни страни - публичен баланс - в добро състояние, ниско ниво на държавния дълг, бюджетни излишъци.
 - б) **уязвимости** - външен дефицит, кредитен бум, надценени активи (недвижимости), прекомерен частен външен дълг (над 90 % от БВП), загубена конкурентноспособност, институционална разруха - престъпност, корупция, безотговорност, безредие.
- 4) Ефективна антикризисна програма трябва да атакува уязвимостите (3б) при сложна външна среда, но за момента **липсва адекватен отговор**
 - какафонично говорене - кой се изказва по бюджет 2009 г.? Председател бюджетна комисия? Министър на администрацията? - **няма лидер**.
 - вотът на недоверие на Брюксел и елегантният вот на недоверие на бизнеса: аутсорсинг на управлението на еврофондовете.
- 5) Дори и да има смислена програма, как ще се изпълнява **в среда на недоверие**?
- 6) Нужна ни е превантивна, премерена, мобилизираща програма, последвана от стриктно изпълнение:
 - **цел/ критерий** – меко приземяване – подредено коригиране на натрупаните дисбаланси
 - при запазване на финансова стабилност
 - Необходим е отговор на въпроса как ще балансираме платежния през 2009 г. Как $8+13+1 = 12+?$
8 млрд текущ дефицит + 13 млрд краткосрочен дълг + 1 млрд лихви = 12 млрд валутен резерв?
 - Оценка на качеството на банковите активи – резултати от стрес-тестове (прегледи на финансовата стабилност)
 - при запазване на обществения ред и стабилност
 - и подобряване на конкурентноспособността и бизнес климата
 - в среда на повишен риск и неопределеност –
интервална оценка на макроикономическите параметри и изпреварваща, скалирана реакция.
- 7) В противен случай - нарастващ риск от дефлация и напрежение в режима на валутен съвет.